

Liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sisu lühikokkuvõte

Liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu eesmärk on langetada B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse saamise vanuse alammäär seniselt 18. eluaastalt 17. eluaastale.

Eelnõuga võimaldatakse 17-aastaselt isikul saada pärast kehtestatud nõuetele vastava juhiõppe läbimist ning teooria- ja sõidueksami edukat sooritamist B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust täies ulatuses.

2. Eelnõu eesmärk

Muudatuse eesmärk on suurendada noorte iseseisvat liikumisvõimalust, parandada ligipääsu haridusele ja tööturule ning vähendada olukordi, kus noore inimese võimalused sõltuvad üksnes ühistranspordi olemasolust või vanemate ja teiste täiskasvanute võimalusest teda sõidutada.

Eriti oluline on see Eesti hajaasustusega piirkondades, kus ühistranspordi ühendused ei pruugi võimaldada noorel jõuda kooli, kutseõppesse, tööle, huviharidusse või muudesse vajalike teenusteni sobival ajal.

17-aastane võib juba omandada kutseharidust, töötada või osaleda muus tegevuses, mis eeldab iseseisvat liikumist. Seetõttu ei pruugi 18. eluaastani kehtiv vanusepiir olla kõikides olukordades põhjendatud.

Juhtimisõiguse saamiseks peab isik endiselt täitma kõik juhtimisõiguse saamiseks kehtestatud nõuded, sealhulgas läbima nõuetekohase juhiõppe ning sooritama teooria- ja sõidueksami.

Seega lähtutakse põhimõttest, et juhtimisõiguse saamisel on määravaks lisaks vanusele ka isiku teadmised, oskused, tervislik seisund ja eksamil tõendatud valmisolek iseseisvaks juhtimiseks.

17-aastasele antav juhtimisõigus oleks B-kategooria juhtimisõigus täies ulatuses ning sellele ei lisata käesoleva seaduse muudatusega täiendavat kohustust juhtida üksnes juhendaja juuresolekul.

3. Võrdlus teiste riikidega

Mitmes Euroopa riigis on B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõiguse vanuse alampiir 17 aastat ning nende riikide kogemus näitab, et noorema vanuse juures on võimalik ühendada iseseisev juhtimisõigus nõuetekohase väljaõppe ja liiklusohutuse tagamisega. Prantsusmaal langetati B-kategooria juhtimisõiguse vanuse alampiir 18. eluaastalt 17. eluaastale 2024. aasta alguses. Muudatuse ühe olulise eesmärgina toodi välja noorte liikuvuse suurendamine ning nende parema juurdepääsu võimaldamine haridusele ja tööturule. Ka Ühendkuningriigis ja Iirimaa on sõiduauto juhtimisõiguse vanuse alampiir 17 aastat. Nendes riikides eelneb iseseisvale juhtimisele õppija periood, mille jooksul omandatakse vajalikud teadmised ja praktilised sõiduuskused ning läbitakse nõutud eksamid. Austria kasutab seevastu L17 süsteemi, mille kohaselt võib B-kategooria juhtimisõiguse saada 17-aastaselt, kuid enne sõidueksamit tuleb läbida ulatuslik juhendatud sõidupraktika. Austria mudel rõhutab eelkõige praktilise sõidukogemuse tähtsust enne iseseisva juhtimise alustamist. Nende riikide kogemus kinnitab, et 17-aastasele B-kategooria juhtimisõiguse andmine ei ole Euroopas erandlik lahendus. Samuti näitab teiste riikide praktika, et juhiloa varasem saamine võib suurendada noorte iseseisvust ja liikuvust ning parandada nende võimalusi osaleda hariduses ja tööturul, eelkõige piirkondades, kus ühistranspordiühendused on piiratud. Eelnõuga kavandatud muudatus on seega kooskõlas mitmes Euroopa riigis kasutusel oleva lähenemisega, mille kohaselt ei ole 18. eluaasta ainus võimalik piir täieõigusliku B-kategooria juhtimisõiguse saamiseks.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Euroopa Liidu uus juhilubade direktiiv võimaldab liikmesriikidel kehtestada B-kategooria juhtimisõiguse vanuse alammääraks 17 aastat. Direktiiviga nähakse samuti ette noorte juhtide väljaõppe ja juhendatud sõidu võimalusi ning algaja juhi perioodiga seotud meetmeid.

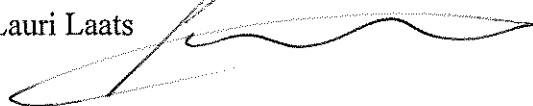
Seetõttu on liikmesriigil võimalik sätestada oma õiguses B-kategooria juhtimisõiguse vanuse alampiiriks 17 aastat, järgides seejuures direktiivis sätestatud nõudeid.

5. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub 2027. aasta 1. jaanuaril.

Eesti Keskerakonna fraktsioon

Lauri Laats

20. oktoober 2026